Eduskunnan lakivaliokunta 13.9.2016

Asia: HE 99/2016 eduskunnalle laiksi esitutkintalain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Esitutkintalaki
Laki poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta

Esitutkintalain 7 luvun 12 §:än ja poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain 2 luvun 2 §:än ehdotetaan säännöksiä siitä, että epäillyllä, pidätetyllä ja kiinniotetulla olisi oikeus saattaa tutkinnanjohtajan päätös tuomioistuimen tutkittavaksi. Menettelysäännökset vastaisivat pakkokeinolaissa kotietsintää koskevia selkeitä menettelysäännöksiä. Tuomioistuimille menettelysäännösten selkeys on varsin tärkeä. Tuomioistuimen kannalta on välttämätöntä, että sekä päätös että vaatimus on kirjallinen ja perusteltu.

Esityksillä ei ole merkittävää vaikutusta tuomioistuinten työmäärään. Asia on todennäköisesti useassa tapauksessa mahdollista ratkaista kansliassa ilman istuntokäsittelyä.

Oikeusapulaki

Oikeusapulain 17 §:ä ehdotetaan muutettavaksi siten, että tuomioistuin voisi jättää avustajan palkkion korvaamisen valtion varoista määräämättä. Tämä säännös tulisi sovellettavaksi harvoin. Avustajan vaihtaminen tulisi oletettavasti ensisijaisena kysymykseen jo avustettavan oikeusturvakin huomioon ottaen, jos se asian käsittelyn kannalta on mahdollista.

Ehdotettu säännös varmasti pakottaisi avustajia hoitamaan avustajantehtävänsä entistä paremmin ja ottamaan hoidettavakseen vain ne tehtävät, jotka hän kykenee hoitamaan ajallaan.

Oikeusapulain voimassa oleva 17 §:n 2 momentin säännös estää avustajaa perimästä avustajalle valtion varoista korvaamatta jätettävää palkkiota eikä ehdotettu muutos heikentäisi oikeusavun saajan oikeusturvaa.

Esitutkinnasta, pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta annettu valtioneuvoston asetus

Tuomioistuimelle on tärkeää, että kaikki tarpeellinen tieto on merkitty selvästi esitutkintapöytäkirjaan. Merkinnät esitutkintapöytäkirjassa vähentävät oikeuksien toteutumisen riitauttamista oikeudenkäynnin aikana. Kun kuulustelussa annetut tiedot on merkitty esitutkintapöytäkirjaan ja kuulusteltava on allekirjoittanut saaneensa tiedot mahdollisesti vielä avustajan läsnä ollessa, riitauttaminen on vaikeaa.

Muilta osin esitys ei vaikuta välittömästi tuomioistuimen toimintaan.

Espoon käräjäoikeus
käräjätuomari Outi Nokso-Koivisto